

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

LAUSUNNOT

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

Euroopan tietosuojavaltuutetun lausuntoehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnasta ja ehkäisystä

(2010/C 132/01)

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 16 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 8 artiklan,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY ⁽¹⁾,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18 päivänä joulukuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja erityisesti sen 41 artiklan ⁽²⁾,

ON ANTANUT SEURAAVAN LAUSUNNON:

I JOHDANTO

1. Lokakuun 29 päivänä 2009 komissio hyväksyi ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnasta ja ehkäisystä ⁽³⁾. Ehdotetulla asetuksella aiotaan korvata neuvoston direktiivi 94/56/EY siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnan peruseräkkeistä ⁽⁴⁾.
2. Euroopan tietosuojavaltuutettua ei ole kuultu asetuksen (EY) N:o 45/2001 28 artiklan 2 kohdassa edellytetyllä tavalla. Nyt annettava lausunto perustuu siis saman asetuksen

41 artiklan 2 kohtaan. Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee, että viittaus tähän lausuntoon sisällytetään ehdotuksen johdanto-osaan.

3. Yleisenä kannanottona Euroopan tietosuojavaltuutettu pahoittelee sitä, ettei häntä ole aikanaan kuultu asiassa, mutta panee kuitenkin tyytyväisenä merkille, että tietosuojakysymykset ovat mukana ehdotuksessa. Eräissä ehdotuksen säännöksissä korostetaan, että aiotuilla toimenpiteillä ei rajoiteta direktiivin 95/46/EY soveltamista, ja tietojen luottamuksellisuus on eräs useista ehdotuksessa mainituista tärkeistä näkökohdista.
4. Tästä huolimatta Euroopan tietosuojavaltuutettu on havainnut muutamia puutteita ja epäselvyyksiä henkilötietojen suojaamisen suhteen. Ehdotuksen konteksti ja tausta kuvataan II luvussa, minkä jälkeen huomautuksia käsitellään tarkemmin III luvussa.

II EHDOTUKSEN KONTEKSTI JA TAUSTA

5. Ehdotuksen tavoitteena on päivittää nykyinen lento-onnettomuuksien tutkimista koskeva aset. Aiempia, viisitoista vuotta sitten hyväksytyjä sääntöjä ei ole enää mahdollista soveltaa uusilla ilmailun yhteismarkkinoilla, eivätkä ne sovellu asiantuntemukseen, jota ilma-alusten entistä monimutkaisemmat järjestelmät vaativat. Entistä suurempi vaihtelu jäsenvaltioiden tutkintavalmiuksissa on myös peruste uuden, kansallisten tutkintaviranomaisten yhteistyötä ja toimien koordinoitua tukevan järjestelmän luomiselle.
6. Ehdotuksessa keskitytään siis siviili-ilmailun turvallisuustutkintaviranomaisten verkoston luomiseen ja tätä kautta entistä jäsenllymmän yhteistyön edistämiseen. Ehdotuksessa säädetään myös velvoittavia sääntöjä, joiden pääasiallinen tarkoitus on määrittää kansallisten tutkintaviranomaisten ja Euroopan lentoturvallisuusviraston (EASA) keskinäiset oikeudet ja velvoitteet, varmistaa arkaluontoisten tietojen suojaaminen ja vahvistaa turvallisuussuosituksen käsittelyä koskevat yhdenmukaiset vaatimukset.

⁽¹⁾ EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ KOM(2009) 611 lopullinen.

⁽⁴⁾ EYVL L 319, 12.12.1994, s. 14.

7. Euroopan tietosuojavaltuutetulla ei ole huomautettavaa ehdotuksen yleisestä tavoitteesta, ja hän antaa täyden tukensa tehdylle aloitteelle, jonka tarkoituksena on parantaa tutkinnan tehokkuutta ja estää näin tulevia ilma-alusten onnettomuuksia. Jäljempänä esitetyt huomiot keskittyvät ehdotuksen niihin näkökohtiin, joilla on vaikutusta henkilötietojen suojaamiseen. Näihin kuuluu erityisesti matkustajaluettelotietojen sekä uhreja, heidän omaisiaan, todistajia ja matkustamohenkilökuntaa koskevien tietojen käsittely tutkinnan eri vaiheissa sekä vaihdettaessa tietoja tutkintaviranomaisten kesken.

III EHDOTUKSEN ANALYYSI

III.1 Ehdotuksen tavoite

8. Johdanto-osan 3 kappaleessa sekä 1 artiklassa toistetaan jo ehdotuksen perusteluissa todettu rajoitus, jonka mukaan turvallisuustutkinnan ainoana tavoitteena olisi oltava tulevien onnettomuuksien ja vaaratilanteiden ehkäisy eikä syyllisyyden tai vastuun osoittaminen. Euroopan tietosuojavaltuutettu kannattaa tätä tarkennusta, joka on asetuksen (EY) N:o 45/2001 4 artiklassa ja direktiivin 95/46/EY 6 artiklassa mainitun käyttötarkoituksen rajoittamisen periaatteen mukainen. Kyseisten säännösten mukaan henkilötiedot on käsiteltävä tiettyjä perusteltuja ja nimenomaisesti määriteltyjä laillisia tarkoituksia varten, eikä niitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla.
9. Vaikka käyttötarkoituksen rajoittaminen nimenomaisesti mainitaan ehdotuksen alussa, on tärkeää, ettei tältä periaatteelta viedä pohjaa millään poikkeuksella. Asiaa tutkitaan tarkemmin III.4–III.6 luvuissa.
10. Euroopan tietosuojavaltuutettu panee merkille, että päätarkoituksensa eli lentoturvallisuuden parantamisen lisäksi asetuksessa säädetään myös henkilötietojen keräämisestä uhreille ja heidän omaisilleen annettavan avun yhteydessä (23 artikla). Euroopan tietosuojavaltuutettu ei näe ristiriitaa tämän tavoitteen ja turvallisuustutkinnan välillä. Tästä huolimatta asetuksen 1 artiklaa voitaisiin täydentää siten, että se kuvastaisi paremmin asetuksen molempia näkökohtia.

III.2 Tietojen keruu

11. Ehdotuksessa kuvataan yksityiskohtaisesti erilaisia tietoja, joita tutkinnasta vastuussa olevat voivat saada käyttöönsä. Osa tiedoista on nimenomaan henkilötietoja, esimerkiksi lennonrekisteröintilaitteiden ja muiden nauhoitusten sisältämät tiedot, uhrien tai ilma-aluksen käyttöön osallistuneiden henkilöiden ruumiita koskevat tutkimustulokset sekä sellaisten todistajien kuulemiset, joita voidaan vaatia luovuttamaan tutkinnan kannalta merkityksellisiä tietoja ja todisteita.

12. Nämä tiedot ovat tutkinnasta vastaavan tutkijan, hänen asiantuntijoidensa ja neuvonantajinsa sekä valtuutettujen edustajien omien asiantuntijoiden ja neuvonantajien käytössä tarpeen mukaan. Kun Euroopan lentoturvallisuusvirasto osallistuu tutkintaan vastaavan tutkijan valvonnassa, on myös sillä oikeus saada joitakin tietoja käyttöönsä lukuun ottamatta eräitä poikkeustapauksia, esimerkiksi sitä, että todistaja kieltää lausuntonsa julkistamisen.

13. Ehdotuksessa määrätään myös ehdoista, joiden vallitessa matkustajaluettelo tulee luovuttaa. Tämän kohdan tarkoituksena ei ole vain edistää tutkintaa, vaan myös huolehtia tarpeesta hoitaa yhteydenpitoa omaisiin ja antaa tietoa lääkintäyksiköille.

14. Euroopan tietosuojavaltuutettu pitää myönteisenä sitä, että ehdotuksessa mainitaan yksityiskohtaisesti ne ehdot, joiden vallitessa henkilötietoja voidaan kerätä tiettyä tarkoitusta varten, mikä on tietosuojalain välttämättömyysperiaatteen⁽⁵⁾ mukaista.

III.3 Henkilötietojen säilyttäminen

15. Euroopan tietosuojavaltuutettu ymmärtää tarpeen kerätä erilaisia tietoja ja myös henkilötietoja, kuten edellä on mainittu, mutta painottaa kuitenkin, että tietojen säilyttäminen ja luovuttamista kolmansille osapuolille on ohjattava tarkeilla säännöillä.

16. Säilyttämisestä mainitaan ehdotuksen 14 artiklassa tarve säilyttää asiakirjoja, aineistoja ja nauhoituksia tutkimuksen etenemiseen liittyvien ilmeisten syiden vuoksi. Ehdotuksesta ei kuitenkaan ilmene, kuinka kauan näitä tietoja voidaan säilyttää. Tietosuojaperiaatteiden⁽⁶⁾ mukaan ”henkilötiedot on säilytettävä muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan sen ajan, kuin on tarpeen niitä tarkoituksia varten, joihin tiedot kerättiin tai joihin niitä myöhemmin käsitellään.” Tämän mukaan henkilötiedot olisi periaatteessa hävitettävä heti kun tutkinta on saatu päätökseen tai, ellei täydellinen hävittäminen ole mahdollista, säilytettävä nimettömässä muodossa⁽⁷⁾. Syyt, joiden vuoksi tunnistuskelpoisia tietoja olisi säilytettävä kauemmin, on mainittava ja perusteltava, ja niihin on sisällyttävä perusteet, joiden avulla tietojen säilyttämiseen oikeutetut henkilöt voidaan tunnistaa. Ehdotukseen olisi liitettävä vastaava säännös, joka koskee horisontaalisesti kaikkia verkoston sisällä vaihdettuja henkilötietoja.

⁽⁵⁾ Asetuksen (EY) N:o 45/2001 4 artikla ja direktiivin 95/46/EY 6 artikla.

⁽⁶⁾ Asetuksen (EY) N:o 45/2001 4 artiklan e kohta ja direktiivin 95/46/EY 6 artiklan e kohta.

⁽⁷⁾ Nimettömään muotoon saattaminen tarkoittaa sitä, että yksittäisen henkilön tunnistaminen on tehty mahdottomaksi. Eräissä tietomuodoissa, esimerkiksi ääninauhoituksissa, täydellinen nimettömään muotoon saattaminen ei ole mahdollista, mikä tukee tarvetta ottaa käyttöön tiukempia suoja- ja vääriinkäytösten ehkäisemiseksi.

III.4 Tietojen saatavilla olo ja julkistaminen

17. Vaikka ehdotuksen mukaan henkilötietoja saa periaatteessa käyttää vain tutkintatarkoituksiin ja niitä saavat käyttää vain tutkinnasta vastaavat osapuolet, sisältää teksti kuitenkin eräitä laajoja poikkeuksia⁽⁸⁾.
18. Tämä pätee esimerkiksi todistajanlausuntoihin, joita voidaan todistajan niin salliessa luovuttaa tai käyttää muihin tarkoituksiin kuin turvallisuustutkintaan (15 artiklan 1 kohdan a alakohta). Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttaa, että todistajan luvan tulee olla vapaaehtoinen, todistajan tietoinen oikeuksistaan ja luvan annettu vain erikseen määritellylle lausunnolle eikä tietojen myöhempi käyttö saa olla turvallisuustutkinnan kanssa ristiriidassa. Elleivät nämä ehdot täyty, lupaa ei saisi käyttää perusteena henkilötietojen myöhemmälle käytölle. Huomautus koskee myös luvan käyttöä perusteena sille, että nauhoituksia käytettäessä poiketaan käyttötarkoituksen rajoittamisen periaatteesta (16 artikla).
19. Ehdotuksen 15 artiklaan sisältyy myös laaja poikkeus, joka koskee kaikenlaisia arkaluontoisia turvallisuustietoja⁽⁹⁾. Näitä tietoja, joita on periaatteessa erityisesti suojattava väärinkäytöksiltä, voidaan silti luovuttaa muihin kuin turvallisuustutkintaan liittyviin tarkoituksiin, jos jäsenvaltion toimivaltainen oikeudenhoidoviranomainen niin päättää huomioon ottaen yleisen edun kannalta pakottavat syyt sekä tasapainon luovuttamisesta saatavien hyötyjen ja toisaalta luovuttamisesta johtuvien tutkintaa ja siviili-ilmailun turvallisuuden hallintaa vaikeuttavien kansallisten ja kansainvälisten haitallisten vaikutusten välillä. Euroopan tietosuojavaltuutetun mielestä tällä poikkeuksella ei ole riittävää oikeusvarmuutta. Erityisesti ”jäsenvaltion toimivaltaisen oikeudenhoidoviranomaisen” käsite saattaa herättää kysymyksiä. Valtiolisen elimen (esimerkiksi oikeusministeriön) hallinnollinen päätös ei ole yhtä laillinen kuin tuomioistuimen tapauskohdainen ratkaisu. Tuomioistuimen päätöksellekin olisi asetettava tiukat ehdot: sen lisäksi, että käyttötarkoituksen on oltava lain sallima ja luovuttamiseen on yleisen edun kannalta pakottavia syitä⁽¹⁰⁾, on rekisteröityjen etu ja perusoikeudet otettava huomioon. Erityisesti se, että yksilön turvallisuustutkintaa varten antamia henkilötietoja voidaan käyttää häntä vastaan myöhemmin tuomioistuinmenettelyssä, saattaa vaikuttaa käsittelyn laillisuuteen. Euroopan tietosuojavaltuutettu pyytää tämän poikkeuksen selvennyistä

⁽⁸⁾ Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu marraskuussa 2008 osana neuvottelumenettelyä, joka liittyi ehdotukseen direktiiviksi meriliikennealan onnettomuuksien tutkinnan perusperiaatteista. Näiden kahden asiayhteyden välillä vallitsevan analogian vuoksi esille on noussut samankaltaisia kysymyksiä ja luvun III.4 huomautuksissa, kuten aiemmassakin kuulemisvastauksessa, korostetaan erityisesti tasapainoa yhtäältä tutkinnan edetessä julkistettavan tiedon ja toisaalta tietosuojan välillä.

⁽⁹⁾ Tähän sisältyvät todistajiin liittyvät tiedot, ilma-aluksen käyttöön osallistuneiden henkilöiden välinen viestintä sekä lennonjohdon talenteet. Kohta koskee myös ”luonteeltaan erityisen arkaluontoisia tietoja”, kuten terveystietoja.

⁽¹⁰⁾ On huomattava, että direktiivi 95/46/EY sallii poikkeuksia käyttötarkoituksen rajoittamisen periaatteesta vain silloin, jos ne noudattavat lakia ja ovat välttämättömiä eräiden yleisten etujen takaimiseksi direktiivin 13 artiklan ehtojen mukaisesti.

sekä yksityiskohtaista menettelyä, jolla yksilöidyn henkilön perusoikeuksia suojataan tiukemmin.

20. Euroopan tietosuojavaltuutettu pyytää myös määrittelyä erästä tässä artikkelissa mainitun arkaluontoisen turvallisuustiedon lajista eli tiedosta, joka on ”luonteeltaan erityisen arkaluontoista tai henkilökohtaista”. Direktiivissä 95/46/EY säädetään arkaluontoisen tiedon määritelmästä, mutta epäselväksi jää, viittaako ehdotus tähän määritelmään. Jos aikomuksena on kattaa ja ylittää arkaluontoisen tiedon direktiivissä 95/46/EY annettu määritelmä, erityisen intiimiin ja henkilökohtaiseen tietoon viittaamiseen voitaisiin käyttää sopivampaa sanastoa siten, että ilmaistaisiin määritelmään sisältyvän direktiivin 95/46/EY mukainen arkaluontoinen tieto sekä annettaisiin esimerkkejä muista henkilötiedoista. Asian olisi käytävä selväksi ehdotuksen 2 artiklasta (määritelmiä koskeva säännös) tai 15 artiklasta.
21. Nauhoitteet ovat periaatteessa samalla tavalla suojattuja, mutta niitä voidaan eräissä tapauksissa luovuttaa tai käyttää muihin tarkoituksiin, kuten lentokelpoisuus- tai huoltotarkoituksiin, jos nauhoitteet on tehty tunnistamattomiksi tai ne puretaan ja käsitellään sellaisin järjestelyin, etteivät tiedot pääse vuotamaan. Nämä poikkeukset eivät ole kumulatiivisia vaan vaihtoehtoisia. Euroopan tietosuojavaltuutettu kysyy, miksei nauhoitteita säännönmukaisesti tehdä tunnistamattomiksi eli muuteta nimettömään muotoon⁽¹¹⁾: olisi perusteltava, miksi lentokelpoisuus- tai huoltotarkoitukset vaativat tunnistuskelpoisten henkilötietojen käsittelyä. Lisäksi kolmas poikkeus, joka sallii tietojen purkamisen ja käsittelyn sellaisin järjestelyin, etteivät tiedot pääse vuotamaan, ei ole oikeasuhtainen eikä riittävän tarkka. Ellei kohdassa mainita määriteltyjä laillisia tarkoituksia, tämä poikkeus olisi poistettava kokonaan.
22. Samaa tunnistamattomaksi tekemisen periaatetta, joka mainitaan ehdotuksen 8, 17 ja 18 artiklassa verkoston ja tietojen toimittamisen yhteydessä, olisi sovellettava lähtökohdaisesti kaikkeen tietojen toimittamiseen. Euroopan tietosuojavaltuutettu pitää tässä hengessä myönteisenä mainintaa salassapitovelvollisuudesta sekä velvollisuudesta toimittaa vain merkityksellisiä tietoja asian kanssa tekemisissä oleville sidosryhmille. Hän kannattaa myös 19 artiklan 2 kohdassa mainittua periaatetta, jonka mukaan tutkintaselostuksessa ei saa mainita onnettomuudessa tai vaaratilanteessa mukana olleiden henkilöiden nimiä.
23. Lopuksi mainitaan myös eräät matkustajaluettelon julkaisemista koskevat ehdot. Periaatteena on, että luettelo voidaan julkistaa vasta sen jälkeen, kun kaikkiin uhrien omaisiin on saatu yhteys, ja jäsenvaltiot voivat päättää pitää luettelon luottamuksellisena. Euroopan tietosuojavaltuutetun mielestä

⁽¹¹⁾ Tunnistamattomaksi tekeminen on suhteellisuusperiaatteen mukaista, jos se ymmärretään täydelliseksi nimettömään muotoon saattamiseksi eli toisin sanoen yksilön tunnistaminen muuttuu mahdottomaksi (ks. alaviite 5).

periaate tulisi muuttaa päinvastaiseksi. Luettelo olisi periaatteessa pidettävä luottamuksellisena, mutta jäsenvaltiot voisivat erityistapauksissa ja laillisin perustein päättää julkistaa listan sen jälkeen, kun ne olisivat saaneet yhteyden kaikkiin uhrien omaisiin ja saaneet näiltä luvan omaisensa nimen julkistamiseen. Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee 22 artiklan 3 kohdan muuttamista vastaavalla tavalla.

III.5 Tietojen vaihto jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä

24. Yksi asetusluonnoksen päätarkoituksista on perustaa verkosto, jonka puitteissa tutkintaviranomaiset voivat vaihtaa tietoja ja kokemuksia. Ehdotusluonnoksen 8.6 artiklan mukaan verkostoon osallistuvien turvallisuustutkintaviranomaisten on vaihdettava keskenään saatavillaan olevia tämän asetuksen soveltamiseen liittyviä tietoja. Viranomaisten on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen tällaisten tietojen asianmukaisen luottamuksellisuuden sovellettavan kansallisen tai yhteisön lainsäädännön mukaisesti.
25. Euroopan tietosuojavaltuutettu pitää ehdotettuja tietojen luottamuksellisuuteen liittyviä toimia myönteisinä, erityisesti veloitetta ollen julkistamatta tietoja, jotka komissio on todennut luottamuksellisiksi. Jos verkoston kautta käsitellään henkilötietoja, Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo, että suoja-toimia olisi täydennettävä veloitteilla taata tietojen paikkansapitävyys sekä huolehtia siitä, että kaikki verkoston henkilötietoja käsittelevät jäsenet tarpeen vaatiessa korjaavat ja poistavat tiedot samanaikaisesti.
26. Ehdotuksen 15.3 artiklassa mainitun keskusrekisterin asemaa olisi selkeytettävä suhteessa tiedon liikkumiseen verkoston sisällä. Erityisesti olisi selkeästi ilmoitettava, kuten Euroopan tietosuojavaltuutetulle on epävirallisesti ilmoitettu, että keskusrekisteri ei ole missään yhteydessä verkostoon eikä se sisällä henkilötietoja. Tässä yhteydessä Euroopan tietosuojavaltuutettu huomauttaa, että lentojen numeroiden kaltaiset tiedot voivat tehdä mahdolliseksi lento-onnettomuudessa tai vaaratilanteissa osallisena olleiden henkilöiden epäsuoran tunnistamisen. Asetuksessa olisi ainakin selkeästi ilmoitettava, että keskusrekisteriin tallennettuja tietoja ei voi käyttää lento-onnettomuudessa tai vaaratilanteissa osallisena olleiden henkilöiden jäljittämiseen.
27. Euroopan tietosuojavaltuutettu panee merkille, että verkoston jäseniksi voidaan kutsua tarkkailijoita ja asiantuntijoita, joihin saattaa kuulua lentoyhtiöiden tai ilma-alusten valmistajien edustajia. Heillä olisi pääsy samankaltaisiin tietoihin kuin verkoston jäsenilläkin, paitsi silloin kun komissio tapauskohtaisesti päättää, että tieto on luottamuksellista ja siihen pääsyä on rajoitettava. Tämä säännös saattaa tehdä mahdolliseksi sen, että kolmannet osapuolet voivat päästä käsiksi esimerkiksi uhreihin tai todistajiin liittyviin henkilötietoihin, ellei näitä tietoja todeta luottamuksellisiksi. Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo, että tämän ehdotuksen yhteydessä henkilötietoja olisi aina pidettävä luottamuksellisina. Ellei näin ole, kolmansien osapuolten pääsyä henkilötietoihin olisi rajoitettava.

28. Entistäkin tärkeämpää tämä on silloin, jos asiantuntijat tai tarkkailijat edustavat kolmansia maita tai jos tutkinta tehdään yhdessä sellaisten kolmansien maiden tutkijoiden kanssa, jotka eivät turvaa asianmukaista tietosuojan tasoa. Ehdotukseen voisi lisätä säännöksen, jolla muistutetaan, että ainoastaan erityisehtojen täyttyessä⁽¹²⁾ henkilötietoja voi antaa sellaisen kolmannen maan edustajille, joka ei turvaa asianmukaista tietosuojan tasoa. Säännös koskisi erityisesti verkostoa käsittelevää 8 artiklaa sekä tietojen toimittamisen ehtoja käsittelevää 18 artiklaa.
29. Näillä huomioilla muistutetaan jälleen periaatteesta, jonka mukaan henkilötiedot olisi yleisesti saatettava nimettömään muotoon käsittelyn varhaisessa vaiheessa ja viimeistään heti, kun tunnistus ei ole enää välttämätöntä tutkinnan etenemisen vuoksi, kuten III luvussa on mainittu. 3.

III.6 Komission ja Euroopan lentoturvallisuusviraston asema

30. Euroopan tietosuojavaltuutettu panee merkille, että komissio ja Euroopan lentoturvallisuusvirasto ovat osallisena verkoston toiminnassa (7 ja 8 artiklat) ja että niillä on oikeus ottaa osaa turvallisuustutkimuksiin (9 artikla). Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttaa, että näiden kahden toimielimen henkilötietojen käsittely tapahtuu asetusta (EY) N:o 45/2001 noudattaen ja Euroopan tietosuojavaltuutetun valvonnassa. Asetukseen tulisi lisätä tätä asiaa koskeva säännös.
31. Euroopan tietosuojavaltuutettu toivoo selvennystä siitä, miten suuressa määrin verkoston toiminta on komission ohjauksessa ja Euroopan unionin teknisen infrastruktuurin puitteissa. Jos tavoitteena on käyttää jo olemassa olevaa verkostoa, olisi olemassa olevien tietokantojen yhteentoimivuuteen tähtäävät suunnitelmat mainittava ja perusteltava selkeästi. Euroopan tietosuojavaltuutettu painottaa tarvetta luoda tietojen vuotamisen estävä verkosto, johon on pääsy vain erikseen oikeutetuilla henkilöillä ehdotuksessa mainittuja tarkoituksia varten. Komission ja Euroopan lentoturvallisuusviraston, samoin kuin muidenkin verkoston hallinnassa mukana olevien unionin toimielinten, asema ja vastuut⁽¹³⁾ on selkeästi määriteltävä tekstissä oikeusvarmuuden vuoksi.

IV PÄÄTELMÄT

32. Euroopan tietosuojavaltuutettu pitää myönteisenä sitä, että asetusta sovelletaan nimenomaan rajoittamatta direktiivin 95/46/EY soveltamista ja että asetuksessa näin ollen otetaan tietosuojaperiaatteet jossakin määrin huomioon. Henkilötietojen käsittely-yhteyden huomioon ottaen Euroopan tietosuojavaltuutettu kuitenkin katsoo, että oikeudenmukaisen käsittelyn varmistamiseksi asetukseen olisi lisättävä nimenomaan tietosuojaa koskevia säännöksiä.

⁽¹²⁾ Ks. asetuksen (EY) N:o 45/2001 9 artikla ja direktiivin 95/46/EY 26 artikla.

⁽¹³⁾ Mukaan lukien tarkat tiedot esimerkiksi siitä, kuka hallinnoi verkoston käyttöoikeuksia tai kuka takaa sen eheyden.

33. Sitäkin tarpeellisempaa säännösten lisääminen on, kun tarkastellaan olosuhteita, joissa tietoja käsitellään: tiedot liittyvät enimmäkseen henkilöihin, jotka ovat suoraan tai epäsuorasti olleet tekemisissä vakavan onnettomuuden kanssa ja/tai menettäneet omaisiaan. Tämä tukee tarvetta näiden henkilöiden oikeuksien tehokkaaseen suojaamiseen sekä henkilötietojen siirtämisen tai julkistamisen ankaraan rajoittamiseen.
34. Kun otetaan huomioon, että ehdotuksen tavoitteena on antaa mahdollisuus onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnalle ja että henkilötiedot liittyvät asiaan vain silloin, kun se on kyseisen tutkinnan puitteissa välttämätöntä, henkilötiedot on periaatteessa poistettava tai muutettava nimenimättömään muotoon mahdollisimman pian eikä vasta loppuraportin laatimisvaiheessa. Tämä olisi taattava lisäämällä asetukseen horisontaalinen säännös.
35. Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee myös seuraavaa:
- käyttötarkoituksen rajoittamisen periaatteesta tehtävät poikkeukset olisi määriteltävä ja rajattava tarkasti,
  - henkilötietojen säilyttämisaikasta olisi tehtävä rajallinen,
  - olisi varmistettava, että henkilötietoihin pääsulle ja niiden korjaamiselle ja/tai poistamiselle on koordinoitu menettelytapa erityisesti silloin, kun niitä siirretään jäsenvaltioiden välillä verkoston kautta,
  - henkilötietoja voitaisiin siirtää kolmansien maiden edustajille vain sillä ehdolla, että ne turvaavat asianmukaisen tietosuojan tason ja
  - komission ja Euroopan lentoturvallisuusviraston asemaa ja vastuuta olisi selkeytettävä asetuksen (EY) N:o 45/2001 soveltamisen näkökulmasta.

Tehty Brysselissä 4 päivänä helmikuuta 2010.

Peter HUSTINX

Euroopan tietosuojavaltuutettu
